

Nr 384

Av herr **Werner m. fl.**, om vidgad rätt för församling inom svenska kyrkan att anslå medel till svenska sjömän utomlands.

(Lika lydande med motion nr 302 i Första kammaren)

Huvudparten av den svenska handelsflottan trafikerar i dag utländska hamnar, och en övervägande del av fartygen kommer blott sporadiskt till svenska hamnar. De fartyg som mer regelbundet angör svensk hamn har mycket kort liggetid. Den största delen av sin verkliga fritid tillbringar därför vårt sjöfolk i utländska hamnstäder.

Medelåldern i sjömanskåren ligger mellan 21 och 22 år. Detta innebär att det finns ett stort antal tonåringar bland de ombordanställda. En beräkning gjord av Sjöfolksförbundet visar att ungefär 75 procent av sjömännen ännu inte fyllt 20 år. Dessa tonåringar tillbringar således sin verkliga fritid i utländska hamnar i långt större utsträckning än i svenska. Svårigheten för dessa att på egen hand lösa fritidsproblemen är uppenbar. Språksvårigheter lägger hinder i vägen liksom ovanan vid miljön. På en del håll råder relativt "laglösa" förhållanden på grund av myndigheternas svårigheter att bemästra förhållandena i hamnområdenas s k. glädjekvarter. För det mesta saknas ordentliga näringsställen och anständiga fritidslokaler inom rimligt avstånd från fartygets kajplats.

Det är i denna situation som den svenska sjömanskyrkan har en viktig funktion. Genom Svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse erbjuder sjömanskyrkan sina tjänster åt svenskt sjöfolk i 38 hamnstäder i olika världsdelar. En sjömanskyrka är en rikt fasetterad insitution med ambition att för sjöfolk utgöra en direkt förbindelselänk med hemlandet. Det firas regelbundna gudstjänster i kyrksalen, och i trivsamma sällskapsrum ordnas kamrataftnar med rikhaltigt program. Det finns bibliotek med svensk litteratur och svenska tidningar. Sjömanskyrkan är dessutom något av social rådgivningsbyrå, resebyrå, bankkontor och postanstalt i en icke oväsentlig omfattning. I sjömanskyrkan kan vidare sjöfolket telefonera hem till Sverige, och från vissa kyrkor uppgår dessa telefonavgifter till ca 50 000 kronor per år.

Sjömanskyrkornas fritidslokaler är också ungdomsgårdar, där tonåringar i stort antal kan spela bordtennis, se film, lyssna till musik eller själva utöva sådan samt inta förtäring i kaffeserveringen, där sjöfolket kan möta bofast skandinavisk ungdom. Dessa ungdomsgårdar, som sjö-

manskyrkorna utgör, öppnas som regel kl. 10 på förmiddagen och stänges ungefär vid midnatt när sista gästen gått.

Sjömanskyrkorna försöker hålla sig med personal som har fallenhet för ungdomsvårdande och kurativ verksamhet. Föreståndaren är präst, och assistenterna har diakonexamen eller liknande utbildning.

Handelsflottans välfärdsråd bedriver också en verksamhet till fromma för sjöfolket. Den är emellertid i viss mån begränsad. Huvudvikten är lagd vid hotellrörelse och vid fritidsaktiviteter ombord, t. ex. filmdistribution. Fritidsverksamheten ombesörjs dock av sjömanskyrkans personal, som på de flesta håll är förordnade som välfärdsrådets representanter. Egen verksamhet har rådet blott på 4 platser, i Antwerpen, New York, Sidney och Kuwait.

Av det nu nämnda torde framgå att sjömanskyrkan tillhandahåller mycket av det samhället ger den enskilde i Sverige i form av social, kulturell och andlig omvårdnad. Sjomän tillhör med få undantag den svenska kyrkan. De betalar skatt inklusive kyrkoskatt. Detta sker genom en speciell sjömansskatt, som även kommunerna får tillgodogöra sig. Sjomän skrivna i Stockholm erlade år 1966 11 miljoner kronor i skatt, varav Stockholms stad fick behålla 6 miljoner kronor. För Malmö var motsvarande siffror 8,7 respektive 4,7 miljoner kronor. Sammantaget erlade sjömän under 1966 mer än 110 miljoner kronor i skatt, av vilka städer och kommuner tillskötts mer än 60 miljoner kronor.

Sjömanskyrkan finansieras helt av frivilliga medel, bortsett från en del av de ordinarie prästtjänsterna, som betalas av kyrkofonden. Det är att beklaga, att inte församlingarna i gemen genom sina kyrkoråd kan anslå medel, då sjömanskyrkorna är belägna på utrikes ort. Med stöd av departementschefens yttrande i anledning av förslaget till ny församlingsstyrelselag år 1961 har dock vissa församlingar med medlemmar som till yrket är sjömän kunnat lämna smärre anslag också till svenska sjömanskyrkor i utlandet. För övriga församlingar ställer dock lagen hinder i vägen. Det finns anledning notera att sjömansvården inom Sverige får ekonomiskt stöd genom anslag av utdebiterade medel. Självklart är emellertid sjömännen i avsevärt större behov av sjömanskyrkliga institutioner i utländska hamnar.

Starka skäl talar för att Svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse för sina 38 stationer i utländska hamnar bör få möjlighet till anslag från svenska kyrkoförsamlingar med tanke dels på att sjömanskyrkan har en väsentlig uppgift att fylla för sjömän i när- och fjärrfart, dels på att sjömännen erlägger skatt och därmed bidrager till en höjd levnadsstandard i Sverige som de själva dock sällan har möjlighet att ta del av.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla

att 1 kap. 2 § i lagen den 2 juni 1961 (SFS nr 436) om församlingsstyrelse får sådan ändrad lydelse att alla kyrkoför-samlingar äger rätt att anslå medel till verksamhet i utlandet bland svenska medborgare som har sin verksamhet till sjöss.

Stockholm i januari 1968

Mårten Werner (h) *Erik Johansson (s)* *Ove Nordstrandh (h)*
i Simrishamn

Carl Eric Hedin (h) *Thorvald Källstad (fp)* *Filip W. Fridolfsson (h)*
i Stockholm

Tore Nilsson (h) *Olle Westberg (fp)* *Johannes Antonsson (cp)*
i Agnäs

Arne Lindberg (cp) *Gustaf Svensson (cp)* *Sven Johansson (cp)*
i Vä i Skärstad

Hilding Johansson (s) *Sigfrid Löfgren (fp)* *Gunnar Oskarson (h)*
i Trollhättan
